

Høringsinstanser ihht. vedlagt liste

HØRING - FORSKRIFT OM UMLEIE AV SMÅ ELEKTRISKE KJØRETØY PÅ OFFENTLIG GRUNN, LILLEHAMMER KOMMUNE, INNLANDET

Offentlig ettersyn

Forslag til forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn, Lillehammer kommune, Innlandet legges med dette ut på offentlig ettersyn med anledning til å komme med høringsuttalelser. Forslag til forskrift ligger vedlagt. Bakgrunnen for foreslåtte endringer kan leses nedenfor. For mer informasjon vises det til saksframlegg til formannskapet i Lillehammer kommune den 16. november 2021.

Uttalelser kan sendes til Lillehammer kommune på enten e-post eller med brev. Merk forsendelsen med «Innspill til forskrift».

E-post: postmottak@lillehammer.kommune.no

Post: Lillehammer kommune, Postboks 986, 2626 Lillehammer

Fristen til å komme med uttalelser til forskriften er 21. januar 2022.

Sammendrag

Utleie av små elektriske kjøretøy, som el-sparkesykler, har blitt et svært populært tilbud i norske byer, og kan avlaste biltrafikk og kollektivtrafikk. Tilbudet har imidlertid ført med seg problemer knyttet til blant annet trafikksikkerhet og fremkommelighet i flere byer, som det er ønskelig å finne gode løsninger på.

I juni 2021 vedtok Stortinget lov av 18. juni 2021 nr. 139 om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn (heretter omtalt som utleieloven), som gir kommunene anledning til å regulere denne virksomheten.

Kommunedirektøren foreslår med hjemmel i utleieloven å innføre en tillatelsesordning for utleie av små elektriske kjøretøy.

Foreslått forskrift er i stor grad den samme som forskrift vedtatt i Oslo kommune. Oslo har hatt utfordringer med el-sparkesykelutleie, og Lillehammer kan bygge på disse erfaringene og ta i bruk de samme hjelpemidlene i kraft av utformet forskrift for å avhjelpe mulige problemer med utleie av små elektriske kjøretøy.

KOMMUNEADVOKATEN

ADRESSE
Storgata 51, Postboks 986
2626 Lillehammer

EPOST
postmottak@lillehammer.kommune.no

TELEFON
61107700

Gjennomgang av forskriftens bestemmelser

§ 1 Formål

§ 1. Formål

Forskriften skal legge til rette for at utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Lillehammer kommune bidrar til fremkommelige og trygge offentlige rom, effektiv forvaltning, klimavennlige løsninger, og godt miljø og lokalmiljø.

Formålet med forskriften er det samme som i utleieloven.

§ 2 Definisjoner

§ 2. Definisjoner

I forskriften menes med

- a. *offentlig grunn*: de deler av Lillehammer kommune der kommunen, fylkeskommunen eller staten er eier av grunnen, for eksempel veier, fortau, parker og torg.
- b. *små elektriske kjøretøy*: små elektriske kjøretøy og sykkel med hjelpemotor (elsykkel).
- c. *utleier*: virksomhet som leier ut små elektriske kjøretøy.
- d. *plassering*: enhver plassering, utplassering, flytting, omplassering eller rydding som utleier, eller representanter som opptrer på deres vegne, utfører med utleiers små elektriske kjøretøy.

Utleieloven gir kommuner myndighet til å gi forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn. Der private grunneiere har innsigelser mot utleievirksomhet på sin grunn, må de ta dette direkte med utleievirksomhetene.

Forskriften gjelder ikke bare for el-sparkesykler, men også andre lignende transportmidler som man kanskje ikke har sett i bruk ennå.

Utleier er definert å være enhver virksomhet som leier ut kjøretøy som faller inn under definisjonen i bokstav b. Virksomheten kan være næringsdrivende, stiftelse, organisasjon eller andre. Listen er ikke uttømmende.

Plassering av kjøretøy omfatter ikke parkering som skjer i regi av bruker/leietaker.

§ 3 Krav om tillatelse for utleie av små elektriske kjøretøy. Begrensning av antall

§ 3. Krav om tillatelse for utleie av små elektriske kjøretøy. Begrensning av antall

Utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Lillehammer kommune kan bare skje med tillatelse fra Lillehammer kommune.

Tillatelsen varer i 1 år.

Lillehammer kommune gir tillatelse til utleie av totalt 500 små elektriske kjøretøy i Lillehammer kommune. Antall kjøretøy fordeles likt på alle søkere som fyller vilkårene for tillatelse, men likevel slik at hver søker maksimalt får det antall kjøretøy det er søkt om, se forskriften § 5 bokstav c.

Bestemmelsen slår fast at utleiery må ha tillatelse fra kommunen for å drive med utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Lillehammer kommune.

Utleieloven gir kommunen mulighet til å gi bestemmelser om tillatelsens varighet. Tillatelsene gjøres tidsbegrenset til ett år. Etablerte utleiery må søke om nye tillatelser, og vil kunne fortsette virksomheten så lenge de oppfyller de til enhver tid gjeldende krav.

Tillatelsesordningen av små elektriske kjøretøy er ny, og kommunen bør forvente å underveis erfare hvilke virkemidler som er best egnet til å oppnå forskriftens formål. Regelmessige kunngjøringer av tillatelser gjør det mulig å bruke opparbeidet erfaring, og tilpasse ordningen etter næringens dynamiske karakter og det faktiske behovet for regulering.

Lillehammer kommune vurderer at det er nødvendig å sette et tak på antall kjøretøy for å kunne sikre god fremkommelighet og trygge byrom for alle byens innbyggere.

Oslo kommune har satt en antallsbegrensning på 8.000 små elektriske kjøretøy. Dette tilsvarer 11 små elektriske kjøretøy pr. 1.000 innbyggere. Det samme forholdet vil tilsvare et maksimalt antall på 300 små elektriske kjøretøy i Lillehammer kommune.

I 2020 har det vært tre utleiery av små elektriske kjøretøy i form av el-sparkeyklyer i Lillehammer kommune. Disse har til sammen utplassert 200 el-sparkeyklyer.

Det har vært etablert egne parkeringssoner for el-sparkeyklyer i blant annet gågata, på Lilletorget og på Stortorget. Parkeringssoner i Elvegata er under etablering. En slik tilrettelegging bidrar til at byen tåler parkering av flere el-sparkeyklyer.

Et moment i vurderingen av antall el-sparkeyklyer er at aktørene er kommersielle og ikke ønsker å plassere ut flere syklyer enn de tjener på.

Begrensning i antallet kjøretøy er vurdert til å være et egnet virkemiddel for å sikre bedre fremkommelighet og trygge offentlige rom i Lillehammer. Begrensningen i antallet kjøretøy er et forholdsmessig tiltak for å ivareta de sentrale hensyn i loven. I vurderingen er det tatt hensyn til at reguleringen kan ha innvirkning på virksomheter som allerede er etablerte i Lillehammer.

På denne bakgrunnen settes maksimalt antall kjøretøy i Lillehammer til 500.

§ 4 Årlig kunngjøring av tillatelser

§ 4. Årlig kunngjøring av tillatelser

Kommunen kunngjør tillatelser årlig. I kunngjøringen fastsettes en søknadsfrist, gis informasjon om hvor og hvordan søknaden skal sendes, hvilke opplysninger søknaden skal inneholde, og kommunens saksbehandlingsfrist. Kunngjøringen skjer senest 4 uker før søknadsfristens utløp.

Søknader som leveres etter søknadsfristen, avvises. Dersom en søknad er mangelfull, skal søker gis én ukes frist for retting av søknaden. Søknader som ikke rettes innen denne fristen vil bli avvist.

Bestemmelsen gir regler for kommunens saksbehandling ved kunngjøring av nye tillatelser. Kunngjøring skal skje årlig. Dette henger naturlig sammen med at tillatelser gis for ett år av gangen.

Avvisning av for sent innkomne søknader er ikke enkeltvedtak, og kan ikke påklages.

Kommunen skal gi én ukes frist for å rette mangelfulle søknader. Ettersom antallet kjøretøy hver enkelt utleier får tillatelse til, fastsettes etter en fordeling av det totale antallet kjøretøy som omfattes av ordningen, må alle søknadene ses i sammenheng. Dersom en søker gis frist til å rette en mangelfull søknad, forlenges derfor kommunens saksbehandlingstid for alle innkomne søknader tilsvarende. Fristen på én uke tar altså hensyn til øvrige søkere og den totale saksbehandlingstiden. Fristen løper fra det tidspunktet kommunen gir beskjed om at søknaden må rettes, og opplyser om fristen.

§ 5 Krav til søknaden

§ 5. Krav til søknaden

En søknad om tillatelse skal som minimum inneholde:

- a. søkerens navn, adresse, organisasjonsnummer, e-postadresse, telefonnummer og kontaktperson.
- b. bekreftelse på registrering i Enhetsregisteret.
- c. antall små elektriske kjøretøy det søkes tillatelse til.
- d. plan for hvordan søker skal organisere fjerning, flytting, omplassering og rydding av kjøretøy etter forskriften § 7 bokstav i.
- e. bekreftelse på at utleier oppfyller krav til teknologi som fremkommer av § 7 bokstav d på tidspunktet tillatelsen vil bli gitt.

Bestemmelsen oppstiller krav til søkere som ønsker tillatelse til å bruke offentlig grunn til utleie av små elektriske kjøretøy. De krav som stilles skal bidra til å gjøre kommunens søknadsbehandling effektiv. Det legges til grunn at søkere med enkelhet kan komme med opplysninger som nevnt i bestemmelsens bokstaver a til c.

Når det gjelder plan for fjerning, flytting og omplassering må denne bestemmelsen sees i sammenheng med § 7 bokstav i om rydding og reorganisering. Kommunen ønsker informasjon om hvordan utleierne vil oppfylle disse vilkårene for å sikre fremkommelige og trygge offentlige rom.

§ 6 Hvem får tillatelse

§ 6. Hvem får tillatelse

Alle søkere som oppfyller kravene til søknaden i § 5, får tillatelse.

Det er ikke gjort begrensning i antall utleieaktører, slik utleieloven åpner for. Alle som oppfyller vilkårene som nevnt i § 5 skal få tillatelse til å drive utleie av små elektriske kjøretøy fra offentlig grunn i Lillehammer. Antallet små elektriske kjøretøy som det åpnes for i § 3 vil bli fordelt mellom søkerne.

§ 7 Vilkår for bruk av tillatelsen

§ 7. Vilkår for bruk av tillatelsen

- a. Utleier plikter å følge de krav til plassering av små elektriske kjøretøy som fremgår av den årlige kunngjøringen.

b. I tillatelsesperioden kan Lillehammer kommune fastsette midlertidige og permanente digitale soner (geofence), som utleier plikter å iverksette overfor brukerne av kjøretøyene. Sonene kan gjelde for hele eller deler av døgnet og/eller for bestemte dager eller ukedager, og kan medføre:

1. forbud eller annen regulering av plassering og parkering.
2. bruksforbud.
3. hastighetsbegrensninger.

Lillehammer kommune skal varsle utleier skriftlig om nye soner, og samtidig gi utleier de nødvendige data dersom sonene gis digitalt ved geofence. Fristen for iverksettelse vil fremgå av varselet, og skal være minst 1 uke.

c. Utleier skal dele sanntidsdata og historiske data om alle sine kjøretøy, med kommunen.

d. Utleier skal ha nødvendig teknologi for å motta data om, og for iverksetting av, geofence, og for å kunne dele opplysninger med kommunen som nevnt i § 7 bokstav c. Kommunen gir nærmere bestemmelser i kunngjøringen om hvilken teknologi utleier plikter å ha.

e. Utleie kan skje alle dager, hele dagen, unntatt i tidsrommet mellom kl. 23.00–05.00.

f. Utleier skal forhindre sjenerende lyd fra små elektriske kjøretøy. Alarmfunksjoner med lyd skal være avslått i tidsrommet mellom kl. 20.00–07.00 natt til hverdager, og mellom kl. 20.00–09.00 natt til lørdager, søndager og helligdager.

g. Kjøretøy som benyttes i driften av utleievirksomheten til utplassering og omplassering mv. av små elektriske kjøretøy, skal være utslippsfrie. Kravet gjelder fra 1. april 2023.

h. Alle små elektriske kjøretøy skal merkes tydelig med firmanavn og kontaktinformasjon til utleier, samt ID som kan leses manuelt og digitalt for å identifisere kjøretøyet.

i. Utleier skal på eget initiativ, fortløpende fjerne, flytte og rydde små elektriske kjøretøy:

1. som er til hinder for den generelle fremkommeligheten.
2. som er veltet, ikke fungerer, har havnet i elver og sjø, eller på annen måte forsøpler lokalmiljøet.
3. når Lillehammer kommune har drifts- og vedlikeholdsoppgaver i byrommet som krever at små elektriske kjøretøy må fjernes, som ved vinterdrift, vårrengjøring, veiarbeid mv.
4. når det er nødvendig ved brann, vannlekkasje, eller andre lignende hendelser.

Kommunen kan i tillegg fastsette særskilte frister for rydding og fjerning.

For å sikre fremkommelige og trygge offentlige rom er det behov for å regulere plassering og parkering av små elektriske kjøretøy, samt deres ferdsel og hastighet i ulike områder i Lillehammer. Kommunen har en mulighet til å regulere dette etter utleieloven § 3.

Kommunen kan innføre permanente og midlertidige soner med reguleringer der det vurderes som hensiktsmessig. Midlertidige soner kan benyttes i tilknytning til spesielle merkedager, arrangementer, hendelser mv. En midlertidig sone kan innebære et bruksforbud for en kortere tidsperiode. Soner kan kobles til tid, slik at de bare gjelder på bestemte tider på døgnet eller for bestemte dager eller ukedager.

Sonene kan fastsettes digitalt ved bruk av blant annet geofence. Geofence er en geografisk sone som kommunen kan etablere i blant annet digitale kart og gjøre tilgjengelig for utleiere. Utleierne plikter å iverksette geofence som vist i kart.

Det skal ikke være mulig å kjøre inn i soner som er markert med bruksforbud. Der det er lagt inn hastighetsbegrensning i en sone, skal ikke hastigheten på utleiers kjøretøy kunne overstige denne.

Utleiere skal varsles skriftlig minst en uke i forveien når nye soner skal implementeres og iverksettes.

Som et ledd i å sikre trygge offentlige rom og forebygge ulykker stilles det krav om at utleie av kjøretøy skal opphøre i tidsrommet 01.00-05.00 alle ukedager. Oslo kommune har i sin kommentar til forskriftsbestemmelsen vist til rapport fra Oslo skadelegevakt i 2020 som viser svært høy risiko for alvorlige skader ved kjøring med el-sparkesykkel om natten, spesielt i perioden mellom midnatt og 05.00. For å redusere antall ulykker er det satt krav om nattestenging i samme tidsrom for utleie av små elektriske kjøretøy.

For å sikre framkommelige offentlige rom og en effektiv forvaltning av tillatelsesordningen er det behov for at hvert kjøretøy kan identifiseres både av innbyggere og av kommunen. På den måten kan innbyggere kontakte utleier dersom de har behov for å melde fra om kjøretøy som er til hinder for framkommeligheten, og kommunen kan registrere et kjøretøy som taukes inn ved brudd på vilkårene i tillatelsen. Identifikasjon må kunne leses manuelt av innbyggere og registreres digitalt av kommunen.

Det settes krav til rydding av kjøretøy. Kjøretøyene skal ikke være til hinder for allmenn ferdsel, og bruk og drift av kommunens offentlige rom. Utleier har en plikt til på eget initiativ å rydde fortløpende og uten å vente på beskjed fra kommunen om at det er behov for rydding. Ansvar for at kjøretøy ikke er til hinder for allmenn ferdsel ligger hos hver enkelt utleier (eier), selv om det er inngått en avtale med underleverandør om rydding. Kjøretøy som står utplassert uten å kunne benyttes, enten det er på grunn av hærverk, lavt batteri eller annet, må fjernes av utleier. Det kreves også at utleier sørger for å rydde når kjøretøy er veltet eller havner på steder som forsøpler lokalmiljøet, som i elver og sjø.

Når områder geofences eller fysisk sperres av i forbindelse med arrangementer o.l., så oppstår det gjerne utfordringer knyttet til at kjøretøy hopper seg opp i ytterkant av disse arealene og hindrer den generelle framkommeligheten. Det er viktig at utleier har ekstra god oppfølging av både arrangementer og geofencede arealer, for å unngå at dette skaper utfordringer.

§ 8 Gebyr

§ 8. Gebyr

Utleier skal betale gebyr for dekning av kommunens utgifter i forbindelse med administrasjon og tilrettelegging for, samt utgifter til tilsyn og kontroll med,

utleievirksomhet regulert i lov om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn, denne forskriften og den enkelte tillatelse, i samsvar med selvkostprinsippet.

Kommunens utgifter for tillatelsesperioden gjøres kjent ved den årlige kunngjøringen, og fordeles forholdsmessig etter antall kjøretøy på alle som får tillatelse etter § 3.

Gebyret forfaller til betaling forskuddsvis den dagen ny tillatelsesperiode starter. Gebyret vil ikke bli refundert dersom utleier misligholder tillatelsen, ikke tar i bruk tillatelsen, eller avslutter sin virksomhet i løpet av tillatelsesperioden.

Utgifter som kommunen har hatt i forbindelse med fjerning og forvaring av små elektriske kjøretøy inngår ikke i beregningen av dette gebyret.

Kommunen vil beregne et årlig gebyr ut fra selvkostprinsippet. Kommunen vil blant annet kreve dekket forvaltning av tillatelsesordningen, administrasjon, lokalisering og oppmerking av plasser, etablering og drift av annen infrastruktur, herunder tekniske løsninger, kontroll og tilsyn m.m.

Ytterligere detaljer om beregningsgrunnlaget og kommunens faktiske totalkostnad vil bli gitt i kunngjøringen av tillatelsesordningen.

Det er ikke mulig å fastsette et konkret gebyr til den enkelte utleier før alle søknader er behandlet og vedtak om tillatelse er gitt. Kommunens totale kostnader som er oppgitt i kunngjøringen, vil fordeles mellom utleierne som får tillatelse til å drive sin virksomhet i kommunen. Eventuell reduksjon i antall kjøretøy eller avslutning av virksomheten innenfor tillatelsesperioden medfører ikke reduksjon i gebyret.

Kommunens kostnader til inntauing av kjøretøy med hjemmel i vegtrafikkloven og forskrifter til denne, og denne forskriften § 6 inngår ikke i beregningen av selvkostgebyret. Slike utgifter skal betales av utleier som eier kjøretøyet som taes inn uten hensyn til selvkostgebyret.

§ 9 Avslutning av utleievirksomhet

§ 9. Avslutning av utleievirksomhet

Dersom utleier avslutter utleievirksomheten i tillatelsesperioden, mister utleier tillatelsen. Utleier skal straks varsle kommunen om tidspunktet for avslutning av virksomheten. Utleier skal fjerne alle sine små elektriske kjøretøy fra offentlig grunn snarest, og senest innen én uke etter at virksomheten har opphørt.

Dersom utleier avslutter utleievirksomheten i tillatelsesperioden, mister utleier tillatelsen.

Dersom andre utleiere ønsker å utvide sine tillatelser tilsvarende det antallet små elektriske sykler som ikke lenger benyttes av en utleier som avslutter sin utleievirksomhet, kan kommunen tilby de øvrige aktører en utvidelse av sin tillatelse. Antallet små elektriske kjøretøy som står til disposisjon fordeles da mellom de gjenstående utleierne som ønsker slik supplering. Ny fordeling vil ikke finne sted hvis gjenstående periode er så kort at kommunen ikke vil kunne overholde alminnelige sakbehandlingsregler. Det må være mer enn tre måneder igjen av tillatelsesperioden for at kommunen foretar en ny fordeling.

§ 10 Fjerning og forvaring

§ 10. Fjerning og forvaring

Lillehammer kommune kan fjerne og ta i forvaring små elektriske kjøretøy, og kreve betaling, etter lov 18. juni 2021 nr. 139 om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn § 6.

Det er viktig å effektivt kunne håndheve feil plassering av små elektriske kjøretøy. Forskriften viser til utleieloven § 6 der kommunen gis myndighet til å fjerne og forvare slike kjøretøy som er plassert i strid med forskriften, tillatelse gitt i medhold av forskriften eller plassering av utleier som ikke har tillatelse. Vilkår for tillatelsen fremgår av forskriften § 7 bokstavene a til i. Fjerning og forvaring av kjøretøy som er plassert i strid med forskriften eller gitt tillatelse må etter utleieloven § 6 være «nødvendig».

Terskelen for når små elektriske kjøretøy kan fjernes bør etter innstillingen til utleieloven § 6 ikke legges høyt. Hva som er nødvendig må vurderes konkret i det enkelte tilfellet, og vil kunne avvike fra vurderingen som gjøres etter vegtrafikklovens § 37.

Fjerning og forvaring gjøres for utleiers regning og risiko, og tilbakelevering skjer når utleier har betalt utgiftene kommunen har hatt, jf. utleieloven § 6. Bestemmelsen viser til vegtrafikkloven § 37 om fjerning og forvaring.

§ 11 Mislighold

§ 11. Mislighold

Tillatelsen kan trekkes tilbake ved gjentatte eller grove overtredelser av lov om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn, denne forskriften, eller vilkår i tillatelsen.

Bestemmelsen samsvarer med utleieloven § 4 tredje ledd der kommunen som forskriftsfastsetter av tillatelsesordningen kan trekke tilbake tillatelsen. En slik bestemmelse anses nødvendig for at tillatelsesordningen skal fungere etter sitt formål og hensikt.

For det tilfellet at en tillatelse vil bli vurdert trukket tilbake vil kommunen varsle utleier om dette og gi utleier anledning til å komme med innsigelser før vedtak om tilbakekallelse av tillatelse fattes.

§ 12 Klage

§ 12. Klage

Enkeltvedtak kan påklages etter forvaltningsloven.

De alminnelige klagereglene etter forvaltningsloven vil gjelde for enkeltvedtak etter denne forskriften. Utleiere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på enkeltvedtak om tillatelse eller ikke tillatelse til utleie av små elektriske kjøretøy som fattes i medhold av denne forskriften.

§ 13 Myndighet

§ 13. Myndighet

Lillehammer kommune utøver myndighet etter forskriften.

Lillehammer kommune ved kommunedirektøren utøver myndighet etter forskriften. Kommunedirektøren kan delegere denne myndigheten videre i organisasjonen.

§ 14 Ikrafttredelse

§ 14. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft straks.

Med hilsen

Hanne Bjaanes Nyhagen
Advokatfullmektig